

राज्य सहकारी निवडणुक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
जुनी मध्यवर्ती इमारत, तळ मजला, पुणे-४११००१

फोन नं.(०२०) २६०५०६४१/२६०५१११०

ई-मेल आयडी :-sceapune@gmail.com

जा.क्र.रासनिप्रा/नि.ख.वि.मर्या./मार्गदर्शक सुचना / १६८८ /सन २०२०

दिनांक : १६/०६/२०२०

वाचावे :-

१. महाराष्ट्र सहकारी संस्था (समितीची निवडणूक) नियम २०१४ दि.११.०९.२०१४
२. महाराष्ट्र सहकारी संस्था (समितीची निवडणूक) (प्रथम सुधारणा) नियम २०१८ दि.०६.०८.२०१८
३. प्राधिकरणाकडील आदेश जा.क्र.रासनिप्रा /परिश्रमिक/ भत्ते/७७५/२०१४, दिनांक १७.११.२०१४
४. प्राधिकरणाकडील आदेश जा.क्र.रासनिप्रा/अ-बवर्ग/नि.निधी/परिश्रमिक भत्ते/१०१५/२०१४, दिनांक ०९.१२.२०१४
५. प्राधिकरणाकडील आदेश जा.क्र.रासनिप्रा/ क वर्ग सह.सं/परिश्रमिक/ शुध्दीपत्रक/१०४२/२०१४, दिनांक ११.१२.२०१४
६. प्राधिकरणाकडील आदेश जा.क्र.रासनिप्रा/अ-ब वर्ग/नि.निधी/परिश्रमिकभत्ते/४७७४/२०१५, दिनांक २८.०५.२०१५
७. प्राधिकरणाकडील परिपत्रक जा.क्र.रासनिप्रा/परिपत्रक/निवडणूक खर्च/७१०३/२०१५, दिनांक ३१.०७.२०१५
८. प्राधिकरणाकडील शुध्दीपत्रक जा.क्र.रासनिप्रा/अंदाजित निवडणूक खर्च/मान्यता/४५६५/२०१६ दिनांक ०४.०८.२०१६
९. प्राधिकरणाकडील आदेश जा.क्र.रासनिप्रा/नि.ख.वि.मर्या./मार्ग.सुचना/६७७५/२०१६ दि.१६.११.२०१६
१०. प्राधिकरणाकडील शुध्दीपत्रक जा.क्र.रासनिप्रा/कक्ष -५/अभि धा.क्र.२०/इतर नि.नि.अ./मानधन/७७८७/२०१६ दि.२०.१२.२०१६
११. प्राधिकरणाकडील शुध्दीपत्रक जा.क्र.रासनिप्रा/नि.ख.वि.मर्या./मार्ग.सुचना/शुध्दीपत्रक/१०४५/२०१८ दि.१२.०२.२०१८
१२. प्राधिकरणाकडील आदेश जा.क्र.रासनिप्रा/खर्च मर्यादा/जि/ता.स.नि.अ./१९०४/२०१८ दि.१६.०३.२०१८
१३. प्राधिकरणाकडील आदेश जा.क्र.रासनिप्रा/कक्ष-११/निवडणूक/सामग्री/स्टेशनरी/पुन:वापर/१५४४/२०२० दि.१३.०५.२०२०

प्रस्तावना :-

ज्याअर्थी, महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम १९६० चे कलम ७३ कब (१) नुसार राज्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांच्या निवडणूका घेण्यासाठी राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरण गठीत करण्यात आले असून प्राधिकरणास उक्त नमूद कलमान्वये राज्यातील सहकारी संस्थांच्या संचालक मंडळांच्या निवडणूका, नैमित्तिक रिक्त जागा व पदाधिकारी इ. च्या निवडणूका घेण्याचे अधिकार प्राप्त आहेत. आणि,

ज्याअर्थी, महाराष्ट्र सहकारी संस्था (समितीची निवडणूक) नियम २०१४ मधील नियम ३ (vi) व उक्त अधिनियमातील कलम ७३ कब (१३) नुसार प्राप्त अधिकारांचा वापर करून, सहकारी संस्थांच्या निवडणूक खर्चात सुसुत्रता आणणे, खर्चाच्या दरात समानता ठेवणे, अनावश्यक किंवा अनाटायी खर्च कमी करून निवडणूक खर्च कमी ठेवणे करीता प्राधिकरणाने संदर्भिय क्र.३ ते १२ चे आदेश / परिपत्रकान्वये 'अ', 'ब', 'क' व 'ड' या सर्व प्रकारातील संस्थांच्या निवडणूकांसाठी आवश्यक निवडणूक निधी व मानधन / परिश्रामिक भत्ते निर्धारित केलेले आहेत. आणि,

ज्याअर्थी, संदर्भ क्र.२ अन्वये महाराष्ट्र शासनाने महाराष्ट्र सहकारी संस्था (समितीची निवडणूक) (प्रथम सुधारणा) नियम २०१८ दि.०६/०८/२०१८ अन्वये सुधारीत निवडणूक नियम प्रसिध्द केले आहेत. त्यानुसार सहकारी संस्थांच्या वर्गवारीत तसेच निवडणूक नियमातील काही तरतुदीतही बदल झालेले आहेत. आणि

ज्याअर्थी, सहकारी संस्थांचा निवडणूक खर्च किमान मर्यादेत ठेवणे हे प्राधिकरणाचे धोरण आहे. त्यानुसार प्राधिकरणाने यापूर्वी वेळोवेळी निवडणूक खर्चात काटकसर करून, खर्च मर्यादेत ठेवणेची बाब प्राधिकरणाचे धोरणात प्रकर्षाने नमूद केलेली आहे. तथापी निवडणूक नियमातील सुधारीत तरतुदीच्या अनुषंगाने निवडणूक प्रक्रीयेतील सर्व खर्चात सुसुत्रता आणण्यासाठी, सुधारीत धोरण निर्धारित करणे आवश्यक झाले आहे. संस्थेची सभासद संख्या ही निवडणूक प्रक्रीयेमध्ये होणाऱ्या खर्चावर मोठ्या प्रमाणात प्रभाव पाडत असल्याची बाब विचाराधिन घेऊन त्यानुषंगाने निवडणूक खर्चाबाबत सुधारीत मर्यादा निश्चित करणे आवश्यक आहे.

त्याअर्थी, प्राधिकरणाने सदधिय क्र. ३ ते १२ अन्वये वेळोवेळी निर्गमित केलेले आदेश, परिपत्रके, सुचना अधिक्रमित करून सहकारी संस्थांचा संपुर्ण खर्च नियंत्रीत व मर्यादेत रहावा म्हणून बाब निहाय मार्गदर्शक सुचना विहित करण्याची कार्यपद्धती निश्चित करण्यात येत आहे. सदर कार्यपद्धतीनुसार खर्च करताना प्राधिकरणाने ठरवून दिलेल्या कमाल मर्यादेच्या अधिन राहून जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिकारी / निवडणूक निर्णय आधिकारी यांनी निवडणूक निधीमधुन खर्च करणेबाबत खालीलप्रमाणे आदेश निर्गमित करण्यात येत आहे.

-: आदेश :-

महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम १९६० चे कलम ७३ कब (१३) व महाराष्ट्र सहकारी संस्था (समितीची निवडणूक) नियम २०१४ चे नियम ३ (v), (vi) नुसार राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरण प्राप्त अधिकारांचा वापर करून वाचावे क्र.२ अन्वये प्रसिद्ध झालेल्या सुधारीत निवडणूक नियमांचे अनुषंगाने सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांच्या निवडणूक खर्चात सुसुत्रता आणणे, अनावश्यक खर्च टाळणे, निवडणूक खर्च नियंत्रीत व मर्यादेत ठेवण्यासाठी सहकारी संस्थेच्या सभासद संख्येनुसार (मतदार संख्येनुसार) निवडणूकीत होणाऱ्या खर्चाचे बदलते प्रमाण विचारात घेऊन सहकारी संस्थांच्या निवडणूकीसाठी अंदाजीत निवडणूक निधीचे व निवडणूकीतील बाबनिहाय खर्चाबाबत खालीलप्रमाणे आदेश निर्गमित करीत आहे.

अ. जिल्हा / तालुका सहकारी निवडणूक अधिकारी यांनी करावयाची कार्यवाही :-

१. अंदाजित निवडणूक निधी मर्यादा ठरविण्यासाठी जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिकारी यांनी सहकारी संस्थेच्या निवडणूक मतदार यादीतील एकूण मतदारांची संख्या व खाली नमूद केलेल्या विवरण पत्रातील बाबनिहाय मर्यादा विचारात घेऊन अंदाजित निवडणूक निधी ठरवावा. त्यासाठी जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिकारी यांनी खालील विवरण पत्राप्रमाणे, संस्थेच्या मतदार यादीतील मतदार संख्येनुसार निवडणूकीसाठी आवश्यक असणारी मतदान केंद्र संख्या निश्चित करून, खालील विवरणपत्रातील निवडणूकीकरीता निर्धारित केलेल्या बाबनिहाय होणाऱ्या खर्चाची गणना करावी. त्यानुसार संस्थेकडून निधी भरून घेण्यासाठी खालील विवरण पत्रानुसार अंदाजपत्रक तयार करून, संस्थेकडून निवडणूकीकरीता अंदाजित निवडणूक निधी रक्कमेची मागणी करावी. प्रती मतदान केंद्र मतदार संख्या किमान ४०० राहिल याची दक्षता घ्यावी.

२. जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिकारी यांनी सहकारी संस्थांकडून मागणी केलेली अंदाजित निवडणूक निधीची रक्कम आपल्या बँक खात्यात A/c Payee रेखांकित धनादेश / डिमांड ड्राफ्ट / NEFT / RTGS द्वारे भरणा करून घ्यावी. प्राधिकरणाने वेळोवेळी निवडणूकीसाठी लागणारा खर्च किमान ठेवण्याच्या दृष्टिने सूचना दिलेल्या आहेत. त्याचे अनुपालन करून अकारण सहकारी संस्थांकडून जादा निवडणूक निधीची मागणी करू नये.
३. जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिकारी यांनी निवडणूक निर्णय अधिकारी यांना रक्कम वितरीत करताना संबंधित संस्थेचे नावासह निवडणूक निर्णय अधिकारी यांचे नावाने रेखांकित धनादेशाने द्यावी किंवा NEFT / RTGS द्वारे द्यावी.
४. जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिकारी यांनी संस्थेकडून बँक खात्यात जमा झालेल्या तसेच नि.नि.अ. यांना वितरीत केलेल्या रक्कमांचे जमाखर्च तात्काळ प्राधिकरणाने विहित केलेल्या नोंदवहीत नोंदवावेत.
५. जिल्हा / तालुका सहकारी निवडणूक अधिकारी यांनी मतदार यादी छपाईचा खर्च हा संबंधित यादी खरेदी करण्याच्या सभासदाकडून वसूल करावा व त्याची किंमत महाराष्ट्र सहकारी संस्था नियम १९६१ चे नियम ३० अन्वये आकारणी करावी. सदर बाब ही प्राप्त निवडणूक निधीत दर्शवावी. जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिकारी यांनी त्यांचे स्तरावरील झालेल्या खर्चाचा समावेश निवडणूक खर्चात करावा.
६. जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिकारी यांनी निवडणूक निकाल जाहीर झाल्यानंतर १५ दिवसात नि.नि.अ. यांचेकडून मर्यादेपेक्षा जास्त निवडणूक निधी खर्च झाला असल्यास प्रस्ताव प्राप्त करून घ्यावेत. सदर प्रस्ताव स्विकारताना नि.नि.अ. यांनी प्रपत्र १ ते २८ मधील क्रमाने निवडणूक खर्चाच्या पावत्या स्वतःच्या सही शिक्क्यानिशी (Self Attested) प्रमाणित करून जोडल्या आहेत का त्याची तपासणी करावी. तसेच प्रस्तावासोबत प्रपत्र १ ते २१ आणि १ ते ३१ मधील सर्व रकमांची संपूर्ण माहिती नमूद करून जोडली असल्याची खात्री करावी. सदर बाबींच्या पूर्ततेची खात्री केल्यानंतरच नि.नि.अ. यांनी सादर केलेले मर्यादेपेक्षा जास्त निवडणूक निधी खर्चाचे प्रस्ताव आपल्या स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह प्राधिकरणास निवडणूक निकालाचे दिनांकापासून एक महिन्याचे आत मान्यतेस्तव सादर करावेत.
७. निवडणूक निकाल जाहीर झाल्यानंतर ७ दिवसांचे आत जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिकारी यांनी निवडणूक निर्णय अधिकारी यांचेकडून निवडणूक अहवाल प्राप्त करून घेऊन संबंधित सहकारी संस्थेची निवडणूक निधीची शिल्लक रक्कम संस्थेस रेखांकित A/c Payee धनादेश, NEFT/RTGS द्वारे निवडणूक निकालाचे दिनांकापासून एक महिन्याचे आत परत करून त्या संस्थेच्या निवडणूक निधीच्या वैयक्तीक खात्यावरील बाकी निरक करावी.
८. जिल्हा सहकारी निवडणूक अधिकारी यांनी कॅलेंडर वर्षात होणा-या निवडणूकांचा अंदाज घेऊन वर्षभरासाठी जिल्ह्यात होणा-या संस्थांच्या निवडणूक प्रित्यर्थ खरेदी करणे आवश्यक असणा-या साहित्यासाठी जाहिर निविदा प्रक्रिया राबवून पुरवठादार निश्चित करावेत जेणेकरून साहित्याचे दर अवास्तव राहणार नाहीत. सदर पुरवठादारांकडे TAN व VAT (GST) नंबर असावा.
९. जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिका-याने अंदाजित निवडणूक खर्च व अंतिम निवडणूक खर्चाचे तपशील प्रपत्र १ ते २८ नुसार तपशिलवार देयकांचे प्रतीसह अभिलेखात जतन करून ठेवावे. प्रत्येक संस्थेच्या निवडणूकीत केलेल्या खर्चाची माहिती १ ते २१, १ ते २८ आणि १ ते ३१ विवरणपत्रात प्राधिकरणास सादर करणे बंधनकारक राहिल.

१०. जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिकारी यांनी निवडणूक खर्चाबाबत काटकसरीचे धोरणांची अंमलबजावणी करावी. अनावश्यक खर्च टाळावेत.

ब. निवडणूक निर्णय अधिकारी यांनी करावयाची कार्यवाही :-

निवडणूक निर्णय अधिकारी म्हणून नियुक्ती झाल्यानंतर निवडणूक निधी खर्चाबाबत खालील प्रमाणे कार्यवाही करणे अपेक्षित आहे.

१. 'अ' व 'ब' वर्गातील संस्थांच्या बाबत जिल्हा सहकारी निवडणूक अधिका-याकडून रेखांकित धनादेशाद्वारे प्राप्त रक्कम निवडणूक निर्णय अधिकारी यांनी संबंधीत संस्थेच्या नावासह निवडणूक निर्णय अधिकारी यांचे नावाने बँक चालू खाते उघडून त्यामध्ये रक्कम भरणा करावी. 'क' व 'ड' वर्ग संस्थांचे बाबतीत निवडणूक निर्णय अधिकारी यांचे नावाने एकच चालू खाते असावे. संस्थां निहाय प्राप्त निवडणूक निधीचा तपशील व त्याचा हिशोब निवडणूक प्रक्रिया पूर्ण झालेनंतर ७ दिवसात संबंधित जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिका-याकडे सादर करावा. व एक प्रत थेट प्राधिकरणास सादर करावी. रु.२०,०००/- च्या आतील बाबनिहाय प्रदानाच्या रक्कमा धनादेशाने / रोखीद्वारे व रु.२०,०००/- वरील रक्कमांचा खर्च रेखांकित धनादेशाद्वारे / NEFT / RTGS द्वारे करावा.
२. ज्या बाबीची खरेदी करावयाची आहे त्याबाबींची जाहिर निविदा / कोटेशन मागवून व तुलनात्मक तक्ता करून कमी दराच्या निविदा / कोटेशन अंतिम कराव्यात. रु.५०,०००/- पेक्षा जास्त खरेदीसाठी कोटेशन मागवावे त्यापेक्षा कमी रक्कमेस कोटेशन मागविणेची आवश्यकता नाही. सदर खरेदी जिल्हाधिकारी यांच्या मंजूर दरसूचीनुसार खरेदी करण्यात यावे. किंवा यासाठी जिल्हा सहकारी निवडणूक अधिकारी यांनी विहित जाहिर निविदा प्रक्रिया राबवून निश्चित केलेल्या पुरवठादार (शक्यतो TAN व VAT (GST) नंबर असलेल्या) यांचेकडून खरेदी करावेत. वस्तुची खरेदी करताना वस्तुचा दराबाबत जिल्हाधिकारी यांच्याकडील दरसूचीतील दर हे आधारभूत मानावे त्यापेक्षा जास्त दर दिला जावू नये.
३. अपवादात्मक परिस्थितीत उपरोक्त निर्धारित व अंदाजित निवडणूक निधीपेक्षा जास्त निवडणूक निधी लागणार असल्यास निवडणूक निर्णय अधिकारी यांनी त्याबाबतच्या खर्चाचे समर्थनीय कारणासह तपशिलवार प्रस्ताव जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिकारी यांचेकडे सादर करावा व त्यांचेकडून मंजूर करून घ्यावा. त्यांचे मंजूरीनंतरच जादा निवडणूक निधी जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिकारी यांचेमार्फत दिला जाईल. मात्र कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर केलेली अथवा न केलेली रक्कम संस्थेकडून परस्पर उचल करू नये. सदर कार्यवाही कोणत्याही परिस्थितीत निवडणूकीतील मतदानाच्या नियत दिनांकापूर्वी जि.स.नि.अ. / ता.स.नि.अ. यांनी पूर्ण करावी.
४. प्रत्येक संस्थेच्या निवडणूकीत केलेल्या खर्चाची माहिती १ ते २१, १ ते २८ आणि १ ते ३१ विवरणपत्रात जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिकारी व प्राधिकरणास सादर करणे बंधनकारक राहिल.
५. निवडणूकीचा खर्च मर्यादेत झाल्यास निवडणूक निर्णय अधिकारी यांनी निवडणूक निकाल घोषित केल्याच्या दिनांकापासून ७ दिवसात निवडणूक खर्चाचा हिशोब पूर्ण करून त्यांच्याकडील शिल्लक अर्खिंचित रक्कमा जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिका-यांकडे निवडणूक अहवालासह परत कराव्यात. जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिका-यांनी निवडणूक निकालाचे दिनांकापासून एक महिन्याच्या आत

- त्यांच्याकडील शिल्लक रक्कमा असल्यास त्या संस्थेस परत करावी. व झालेल्या जमा खर्चाची माहिती / तपशिल संस्थेस देणे बंधनकारक राहिल.
६. निवडणूकीचा खर्च मर्यादेपेक्षा जादा झाल्यास निवडणूक निर्णय अधिकारी यांनी निवडणूक निकाल जाहिर केल्यानंतर १५ दिवसात अंदाजित निवडणूक निधी मर्यादेपेक्षा ज्यादा झालेल्या खर्चाचे प्रस्ताव जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिका-यांकडे सादर करावेत. प्रस्ताव सादर करताना निवडणूक निर्णय अधिकारी यांनी निवडणूक खर्चाच्या पावत्या स्वतःच्या सही शिक्क्यानिशी (Self Attested) प्रमाणित करून प्रपत्र १ ते २८ नुसार क्रमाने लावून प्रस्तावासोबत जोडाव्यात. तसेच प्रस्तावासोबत प्रपत्र १ ते २१, १ ते २८ व १ ते ३१ मधील संपूर्ण माहिती सादर करावी.
७. निवडणूक निधीमधूनच सर्व मानधन व भत्ते, पदाधिकारी निवडणूकीचा परिश्रामिक खर्च करावयाचा आहे. त्यासाठी निवडणूक निर्णय अधिका-यांने परस्पर संस्थेकडून स्वतंत्र निवडणूक निधीची मागणी करू नये. तसेच संस्थेस निवडणूक प्रित्यर्थ कोणताही खर्च परस्पर करणेस सांगू नये. (प्राधिकरणाकडील आदेश समक्र.८२५७/१७ दि.७.१२.१७ नुसार निवडणूकीसाठीचा पोलिस बंदोबस्त वगळून)
८. निवडणूक निर्णय अधिकारी यांनी शिल्लक अखर्चित निवडणूक निधी निवडणूक निकाल घोषित झालेपासून ७ दिवसांचे आत जिल्हा / तालुका / प्रभाग सहकारी निवडणूक अधिकारी यांना परत करून त्याची पोहोच दफ्तरी ठेवावी. उमेदवार अनामत ठेव रक्कमेचे प्रदानासाठी निवडणूक निकाल घोषित झालेचे दिनांकापासून ७ दिवसांचे आत उमेदवारांचे नावाने रेखांकित धनादेश संस्थेस सुपूर्त करावेत. आणि त्याची पोहोच / पावती घ्यावी. तसेच संस्थेने सदर धनादेश संबंधिताचे खात्यात जमा करावेत किंवा संबंधितास देण्यात यावेत आणि पोहोच दफ्तरी ठेवावी.
९. निवडणूक नियम ७० नुसार जप्त केलेली उमेदवार ठेव अनामत रक्कम प्राधिकरणाचे पुणे येथील खात्यावर निवडणूक निकालाचे दिनांकापासून ७ दिवसांचे आत वर्ग करावी व त्याचा अहवाल प्राधिकरणास सादर करावा. सदर जप्त रक्कम राज्य सहकारी निवडणूक प्राधिकरण, निवडणूक निधी (बँकेचे नाव - स्टेट बँक ऑफ इंडीया, शाखा - पुणे मुख्य, खाते क्र.३४९४४७०३३३८) या नावाने धनाकर्षाद्वारे (DD) / बँकर्स चेकद्वारे प्राधिकरणास समक्ष सादर करावी.
१०. निवडणूक निर्णय अधिकारी यांनी निवडणूक प्रक्रीया राबविताना प्राधिकरणाच्या निवडणूक खर्च काटकसरीच्या धोरणांची काटेकोरपणे अमंलबजावणी होईल यांची दक्षता घ्यावी. निवडणूक खर्च करतांना बचतीचे धोरण ठेवावे. अनावश्यक व दुबार खर्च करण्यात येऊ नये.

क. विवरणपत्रातील २८ बाबींबाबत मार्गदर्शक सूचना :-

विवरणपत्र

अ.क्र.	तपशिल	नविन प्रस्तावित
१	२	३
१	मतपत्रिका छपाई I. सर्वसाधारण ii. महिला iii. अ.जा./अ.ज. iv. इमाव v. वि.जा./भ.ज./वि.मा.प्र.	निवडणूक निर्णय अधिकाऱ्याने मतपत्रिका छपाई करताना ती प्राधान्याने शासकीय मुद्रणालयाकडून छपाई करून घ्यावी. तसे शक्य होत नसल्यास समर्थनीय कारणे नमूद करून सहकारी अथवा खाजगी मुद्रणालयांकडून छपाई करून घ्यावी. त्याबाबत किमान ३ दरपत्रके मागवून घेण्यात यावीत व दर ठरविताना खालील प्रमाणे किमान व कमाल मर्यादा निर्धारित करण्यात येत आहे. त्यापेक्षा जादा खर्च अनुज्ञेय नाही.

		<p>i. सर्वसाधारण रु. ४ ते रु. ६</p> <p>ii. महिला रु. ३ ते रु. ४</p> <p>iii. अजा / अज रु. ३/-</p> <p>iv. इमाव रु. ३/-</p> <p>v. विजा / भज / वि.मा.प्र रु. ३/-</p> <p>या दरापेक्षा जास्त खर्च अनुज्ञेय नाही. तथापि वरील प्रमाणे दरामध्ये अपवादात्मक परिस्थितीत छपाई शक्य नसल्यास जिल्हा सहकारी निवडणूक अधिका-याची पूर्व परवानगी घेण्यासाठी सकारण प्रस्ताव देऊन छपाई करण्यात यावी. तसेच मतदानासाठी मतपत्रिका छपाई करताना एकुण मतपत्रिकेच्या १०% जादा पत्रिका छपाई करून घेण्यास हरकत नाही, मात्र त्यापेक्षा जादा मतपत्रिका छपाई करू नये.</p> <p>जिल्हा सहकारी निवडणूक अधिकाऱ्याने संपूर्ण जिल्हयासाठी वरील बाबी विचारात घेऊन मुद्रणालय एजन्सी निश्चित कराव्यात जेणे करून वारंवार दरपत्रक मागविण्याची आवश्यकता राहणार नाही. तथापि असे छपाई करणारे मुद्रणालयाची निश्चिती करण्यासाठी जाहिर निवीदा द्यावी. याप्रमाणे संपूर्ण जिल्हयाकरीता एजन्सी निश्चित केल्यास DCEO ने उपरोक्त प्रकारनिहाय मतपत्रिका छपाई दर निश्चित करावेत. निविदेद्वारे निश्चित होणारे दर वर दिलेल्या दरांपेक्षाही किंवा शासकीय मुद्रणालयाच्या दरापेक्षाही कमी येण्याची संभावणा असेल. तथापि अंतिम दर निश्चित करताना शासकीय मुद्रणालयाच्या दरांपेक्षा प्रस्तावित दर जास्त नसतील हयाची खबरदारी घ्यावी. नजीकच्या भविष्यात भाडेतत्वावरील E.V.M. द्वारे निवडणूक घेणेचे प्रस्तावित आहे. E.V.M. द्वारे निवडणूक घेणेचा निर्णय झालेस मतपत्रिका छपाईचा प्रश्नच येणार नाही.</p>
२.	मतपेटी खरेदी / भाड्याने घेणे (संख्या)	<p>मागील पाच वर्षात जिल्हयामध्ये अनेक सहकारी संस्थांच्या निवडणूका घेण्यात आल्या आहेत. सदर निवडणूकांच्या वेळेस निवडणूक निर्णय अधिकारी यांनी मतपेट्या खरेदी केलेल्या आहेत. जिल्हा / तालुका सहकारी निवडणूक अधिकारी यांनी सदर सर्व खरेदी केलेला मतपेट्या त्यांचेकडे जमा करून घ्याव्यात व जिल्हा / तालुका सहकारी निवडणूक अधिकारी यांनी निवडणूक घेतलेल्या व त्यासाठी मतपेटी नव्याने खरेदी केलेल्या संस्थेच्या नावानिशी सदर मतपेट्यांची संख्या प्राधिकरणास सादर करावी व शक्यतो यापुढे सदर मतपेट्यांचाच वापर करावा. प्रत्येक वेळी नव्याने मतपेट्या खरेदी करण्याचे टाळावे. अपरिहार्य परिस्थितीत नव्याने मतपेटी खरेदी करताना खरेदीची किंमत रु.५००/- ते रु.८००/- प्रती पेटी निर्धारित करण्यात येत आहे. तसेच भाड्याने घेताना प्रती मतपेटी भाडे जास्तीत जास्त रु. १००/- इतके दराने घेण्यास हरकत नाही. वरील मर्यादेपेक्षा जादा दराची अकारणी केल्यास वाढीव खर्च अनुज्ञेय राहणार नाही. E.V.M. द्वारे निवडणूक घेणेचे आदेशीत झालेस मतपेटी खरेदीचा प्रश्नच उदभवणार नाही.</p>
३	प्रत्यक्ष मतदान केंद्रांवर लागणारी स्टेशनरी उदा. बाणफुलीचे शिक्के, कुलुप, लाख, लिफाफे, इंकपॅड, शाई, मतदान कक्ष साहित्य, इ.	<p>यामध्ये मतदान व मतमोजणीसाठी लागणारे सर्व साहित्याचा समावेश होईल. सर्वसाधारणपणे प्रत्येक केंद्रात १ याप्रमाणे प्रत्येक वस्तुचे नग खरेदी करावे व काही साहित्य राखीव (२०%) स्वरूपात निवडणूक निर्णय अधिकारी यांचे स्तरावर ठेवावे साधारणतः पहिल्या दोन केंद्रासाठी प्रत्येकी रु.१,५००/- व नंतर प्रति केंद्र रु.१,०००/- च्या आत खर्च अनुज्ञेय राहिल. (मतपेटी खर्च वगळून) याबाबत संदर्भ क्र.१३ चे आदेशातील सुचना विचारात घ्याव्यात.</p>

४.	बुथ संख्या वाहन संख्या व वाहन खर्च	<p>प्रत्येक स्वतंत्र स्थळी असलेल्या मतदान केंद्रास स्वतंत्र वाहन पुरविणे आवश्यक असल्यास ते देण्यात यावे. एका मतदान केंद्रावर कमीत कमी ४०० इतकी मतदारांची संख्या असावी. भाड्याने घेतलेल्या गाड्यांसाठी भाडे ठरविताना महाराष्ट्र मोटार वाहन नियम १९८९ मधील नियम ६३ (३) च्या तरतूदीनुसार प्रत्येक जिल्हा निहाय जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखालील व प्रादेशिक परिवहन अधिकारी सदस्य असलेल्या कमिटीने मान्य केलेल्या दरानुसार भाडोत्री वाहनास दर देण्यात यावा. यासाठी जिल्हयातील ५ पेक्षा जास्त एजन्सींकडून विहित दरानुसार गाड्या भाड्याने घेण्यासाठी एजन्सी नियुक्त करावी व त्याप्रमाणे खर्च (भाडे) अदा करावे. जिल्हा सहकारी निवडणूक अधिका-यांनी जिल्हयासाठी वार्षिक यंत्रणा निश्चित केल्यास शासकीय कमिटीने निश्चित केलेल्या दरांपेक्षाही कमी दर येण्याची शक्यता असेल. जीप वाहन अनुज्ञेय राहिल. कार किंवा लकझरी वाहने भाडे तत्वावर अनुज्ञेय राहणार नाही.</p> <p>वरील प्रमाणे एजन्सी निश्चित न केल्यास वाहन भाड्याने घेताना ३०० कि.मी. पर्यंत रु.२०००/- ते रु.२५००/- इतके भाडे डिझेल खर्चासहित प्रती दिन प्रती बुथ अनुज्ञेय राहिल. मात्र ३०० कि.मी. पेक्षा जास्त अंतरासाठी प्रादेशिक परिवहन विभागाने निश्चित केलेल्या दराप्रमाणे भाडे अनुज्ञेय राहिल.</p>
५.	मतदान केंद्र भाडे	<p>मतदान केंद्र भाड्याने घेताना संबंधीत संस्थेच्या जागांचा वापर प्राधान्याने करावा. अशा जागा नसल्यास इतर सहकारी संस्था, जिल्हा परिषदेच्या शाळांचा व स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा वापर करावा व खर्च नियंत्रणात ठेवावा. तसेच मंगल कार्यालयाची / खाजगी जागा शक्यतो घेवू नये.</p>
६.	मतदान केंद्र वीज / पाणी / जनरेटर / बल्ब इं (जनरेटर चा वाहतूक खर्चासह)	<p>मतमोजणीसाठी जनरेटरची आवश्यकता असू शकते. त्यामुळे प्रत्येक मतदान केंद्रावर जनरेटर ठेवू नये. फक्त मतमोजणी च्या ठिकाणी जनरेटर व्यवस्था करण्यात यावी. सदर खर्चाची बीले देताना अन्य बाबींचा त्यात समावेश करू नये. केंद्रनिहाय वीज / पाणी, बल्ब व जनरेटर यावरील केलेलाच खर्च नमूद करण्यात यावा. सदरचा एकत्रित खर्चाचा दर रु.२०००/- ते २५००/- इतका निर्धारित करण्यात येत आहे. यापेक्षा जादा खर्च अनुज्ञेय असणार नाही. अथवा हयाबाबतची जिल्हाधिकारी यांचेकडे दरसूची उपलब्ध असल्यास त्यानुसार अनुज्ञेय असेल.</p>
७.	मतदान केंद्र कर्मचारी जेवण, चहा नाष्टा,	<p>निवडणूक निर्णय अधिकारी, सहाय्यक निवडणूक निर्णय अधिकारी, मतदान प्रतिनिधी व मतदान केंद्रावर निर्धारित केलेल्या कर्मचा-यांना प्रत्येकी चहा, नाष्टा, व जेवणासाठी रु.२००/- रुपये इतका खर्च (भत्ता) त्याचा पुरवठा केला नसल्यासच अनुज्ञेय राहिल. सदर भत्ता मतदान पूर्व दिवस (मुक्कामी जावे लागल्यास) प्रत्यक्ष मतदान दिनांकास व मतमोजणी दिनांकास घेण्यासच पात्र राहिल. निवडणूक निर्णय अधिकारी यांनी सदर मर्यादेत चहा, जेवण, व नाष्टा उपलब्ध करून द्यावयाच्या आहे. मात्र उपरोक्त प्रमाणे चहा, जेवण नाष्टा उपलब्ध करून दिल्यानंतर रोख स्वरूपात भत्ता देऊ नये. प्रती मतदान केंद्रासाठी मतदानाच्या दिवशी कर्मचारी ७ + इतर २ यापेक्षा जास्त कर्मचा-यांना भोजन अथवा भत्ता अनुज्ञेय असणार नाही. नियुक्त कर्मचा-यांना भोजन दिले गेल्यास त्याचा खर्च भोजन भत्त्याच्या मर्यादेत अनुज्ञेय राहिल.</p>

<p>८. मतदान केंद्र कर्मचारी मानधन (संख्या), मतदान केंद्राध्यक्ष, मतदान अधिकारी, व शिपाई</p>	<p>प्रत्येक मतदान केंद्रासाठी साधारणतः</p> <ol style="list-style-type: none"> केंद्राध्यक्ष - १ मतदान अधिकारी - ३ + १ (आवश्यकते प्रमाणे) शिपाई - १ राखीव अधिकारी/कर्मचारी - १ राखीव शिपाई - १ <p>एकुण - ८</p> <p>असे एकूण ०८ कर्मचारी असावेत. त्यापेक्षा जास्त असू नयेत. DCEO ने एखादे मतदान केंद्र संवेदनशील असेल अशा ठिकाणी अतिरिक्त कर्मचारी नियुक्ती बाबत निर्णय घ्यावा. व तसे समर्थनीय कारण या सदरातील बाबीत नमूद करावे.</p> <p>मतदान केंद्र कर्मचारी यांना प्रवास भत्ता अदा केल्यास वाहन खर्च अनुज्ञेय असणार नाही.</p> <table border="1" data-bbox="535 806 1299 940"> <tr> <td>४ ते ५ मतदार संघासाठीच्या मतपत्रिकासाठी</td> <td>८ कर्मचारी</td> </tr> <tr> <td>२ ते ३ मतदार संघासाठीच्या मतपत्रिकासाठी</td> <td>६ कर्मचारी</td> </tr> <tr> <td>१ मतदार संघासाठीच्या मतपत्रिकेसाठी</td> <td>५ कर्मचारी</td> </tr> </table>	४ ते ५ मतदार संघासाठीच्या मतपत्रिकासाठी	८ कर्मचारी	२ ते ३ मतदार संघासाठीच्या मतपत्रिकासाठी	६ कर्मचारी	१ मतदार संघासाठीच्या मतपत्रिकेसाठी	५ कर्मचारी
४ ते ५ मतदार संघासाठीच्या मतपत्रिकासाठी	८ कर्मचारी						
२ ते ३ मतदार संघासाठीच्या मतपत्रिकासाठी	६ कर्मचारी						
१ मतदार संघासाठीच्या मतपत्रिकेसाठी	५ कर्मचारी						
<p>९. मतमोजणी वेळी लागणारी साहित्य उदा. टेबल, खुर्ची भाडे, सुरक्षितता उपाय, योजना, साहित्य खरेदी, स्पीकर, मंडप इ.</p>	<p>मतमोजणी केंद्रासाठी साधारणतः पुढील प्रमाणे साहित्याची आवश्यकता असते.</p> <ol style="list-style-type: none"> टेबल खुर्ची नोटीस बोर्ड जनरेटर <p>(आवश्यकते प्रमाणे जिल्हाधिकारी यांचेकडील दरसूचीनुसार लागू राहतील किंवा जिल्हा निवडणूक निर्णय अधिका-यांनी वार्षिक निविदेनुसार पुरवठादार निश्चित केलेला असेल त्यानुसार)</p> <p>टेबल, खुर्ची, नोटीस बोर्ड इत्यादी सर्व साहित्य हमाली व वाहतूक खर्चासह एका मतदान केंद्रास रु.१५००/- ते २०००/- अनुज्ञेय राहिल.</p> <p>वरील प्रमाणे साहित्यांची आवश्यकता असावी. साधारणतः मंडप उभारणी वर अनाठायी व अनावश्यक खर्च करू नये. मंडप टाकण्या ऐवजी हॉल (मंगल कार्यालय) भाड्याने घेणे उचित होईल, त्यावर खर्च कमी होवू शकतो व अशा हॉल मध्ये कारपेट</p>						

मानधन व भत्ते

अधिकारी / कर्मचारी पदनाम	प्रशिक्षणासाठी मानधन		मतदान पूर्व दिवस व मतदान दिनांक रोजी साठी मानधन व भत्ते प्रती व्यक्ती प्रती दिन	
	मानधन	अल्पोहार भत्ता	मानधन	भोजन भत्ता
केंद्राध्यक्ष	४००	७५	४००	२००
मतदान अधिकारी	३००	७५	३००	२००
शिपाई	२००	७५	२००	२००
राखीव कर्मचारी	३००	७५	३००	२००
राखीव शिपाई	२००	७५	२००	२००

		टाकू नये. शितकरणासाठी खर्च करू नये. अपवादात्मक परिस्थितीमध्ये हॉल व मंगल कार्यालय उपलब्ध नसल्यास 'अ' वर्गातील सर्व संस्थांना व ब वर्गातील ५००० पेक्षा जास्त मतदार असलेल्या संस्थांसाठी गरजेनुसार तसेच ब वर्गातील नागरी बँकांच्या मतमोजणीसाठी सदरचा खर्च प्राधिकरणाच्या पूर्वपरवानगीने अनुज्ञेय राहिल. परंतु 'क' व 'ड' वर्गातील संस्थांसाठी मंगल कार्यालय, हॉल व मंडप इ. बाबींवरील खर्च अनुज्ञेय राहणार नाही.
१०.	मतमोजणी केंद्र भाडे	मतमोजणीसाठी जिल्हा/तालुका सहकारी निवडणूक अधिकारी यांनी प्रत्यक्ष सहकारी संस्थेच्या स्वतःच्या सभागृहाचा (असल्यास) प्राधान्याने विचार करावा. तसेच जिल्हा परिषदेच्या शाळा, सहकारी संस्थेची कार्यालये व सभागृह इ. चा विचार करावा.
११.	मतमोजणीसाठी लागणारी स्टेशनरी	मतमोजणीसाठी साधारण खालील साहित्य आवश्यक असते. १. खळ - १ २. टोचा - १ ३. ट्रे - २ प्रति टेबल ४. पेन,पट्टी - १ ५. जाहिरात बोर्ड - केंद्रावर १ ६. कॅल्युलेटर - १ ७. बॉक्स फाईल - १ प्रति टेबल ८. पेपर टाचणी बॉक्स इ. खर्चाची मर्यादा सर्वसाधारणपणे रु.४००/- ते रु.६००/- प्रती टेबल इतकी निर्धारित करण्यात येत आहे. प्रती टेबल मतपत्रिका संख्या ४०० निर्धारित करण्यात येत आहे. साधारणतः प्रत्येक टेबलसाठी लागणा-या साहित्यांपैकी जे साहित्य वारंवार वापरले जाऊ शकते ते साहित्य निवडणूक निर्णय अधिकार्याने जिल्हा / तालुका सहकारी निवडणूक अधिकारी यांचेकडे जमा करावे. जिल्हा / तालुका सहकारी निवडणूक अधिकारी यांनी त्याचा अन्य निवडणूकीत वापर करणेसाठी उपयोग करावा. याबाबत संदर्भ क्र.१३ चे आदेशातील सुचना विचारात घ्याव्यात.
१२.	मतमोजणी कर्मचारी जेवण, नाष्टा, चहा	मतमोजणीसाठी उपस्थित असलेल्या प्रतिनिधी / उमेदवार, निवडणूक निर्णय अधिकारी, सहाय्यक निवडणूक निर्णय अधिकारी व कर्मचारी यांना भत्ता न देता त्यांना जेवण, चहा व नाष्टा मतमोजणी केंद्रावर देण्यात यावा. साधारणतः जेवण, चहा, व नाष्टा इ. साठी प्रति कर्मचारी रु.२००/- इतका खर्च अनुज्ञेय राहिल. त्यापेक्षा जास्त अनुज्ञेय नाही. भोजन भत्याच्या मर्यादेत खर्च करण्यात यावा.
१३.	मतमोजणी कर्मचारी मानधन	मतमोजणी कर्मचा-यांसाठी मानधन पुढील प्रमाणे राहिल १. पर्यवेक्षक — रु.४००/- २. सहाय्यक — रु.३००/- ३. एकत्रीकरण करणे — रु.३००/- ४. रो ऑफीसर — रु.३५०/- ५. राखीव — रु.३००/- ६. शिपाई — रु.२००/- (५ टेबलांसाठी १ रो ऑफीसर राहिल.)
१४.	मतदान व मत मोजणीचा पोलिस	गृह विभागाने निश्चित केलेल्या दराप्रमाणे रक्कम अदा केल्यानंतर पुन्हा प्रत्यक्ष हजर असलेल्या कर्मचाऱ्यांना मानधन दिले जाते. तथापी अशा प्रकारे दुबार मानधन देऊ